

Johann Huswedel

Programma In Redemptoris & Servatoris nostri Jesu Christi festo natalio

Rostochi[i]: Kilius, 1638

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn734613733>

Druck Freier Zugang

Ru. Progr. 1638

1) Johann Kleinshmid

2) Minich Rakke

3) Johann Kleinshmid

4) Minich Rakke

5) Minich Rakke

6) Johann Musrodte

PROGRAMMA

In Redemptoris & Servatoris nostri

JESU CHRISTI
festo natalio propositum

Ab

JOHANNE HUSVVEDELIO,
Phil. pract. Profess. & Academiae
Rectore.

*****

ROSTOCHI,
Typis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.
Anno M DC XXXIIX.

638. 24.

Natalem Redemptoris & Servatoris nostri Dn. JESU CHRISTI, cumq; trigessimum nonum supra millesimū sexcentisimū celebrat hoc tempore Ecclesia solemniter: certè meliori jure, longeq; majori merito, quam suorum ducum & autorum Platonis, Epicuri & aliorū sectatores. Quidni n. celebret, cum id ineffabilis majestas nati p̄eri & beneficia generi nostro collota postulent. Majestas ante hunc orbem cōditum Deo patri omnino fuit cōmendatissima, ut legim⁹ Joh. 17. v. 24. & 1. Pet. 1. v. 20. Nec minus post conditū, quod multis ante natū seculis nasciturū promisit, variisq; typis & figuris tantum non ante oculos depictum constituit. Gen. 3. v. 15. promittitur semen mulieris contritulum caput serpentis; quæ promissio primos parentes, in Dei offensam prolapsos & afflictos, haud parum erexit, ac efficaci consolatione confirmavit. Repetita est eadem promissio, sed multo clarius, patriarchæ Abrahamo, cujus fides tanta fuit, ut credentium pater, à quo filij fideles longa serie descenderent, dici mereretur. Repetita est ejus filio & nepoti, qui eam suis posteris, quasi per manus, tradiderunt, & leniendo ejus videndi desiderio, quale in Abrahamo fuisse testatur servator Joh. 8. 56. propagarunt. Inter figuras, quibus hæc promissi Messiae nativitas, externis etiam sensibus ingesta fuit, eximia est Isaaci historia, qui patri jam annis confecto & effoeto, ex matre sterili quidē in adolescentia, foecunda

at in anilitate, natus est: qui cum in spem hereditatis
amplissimæ solus esset susceptus & educatus, exclu-
so Ismaele, tamen pro victima eductus, ac sacri-
ficio destinatus est, Quis non videat Servatoris nostri
nativitatem, regnū & mortem hac pictura expressam,
& evidenter quidem? Exstat Moisis promissio, quam
Israelitis dedit, Deut. 18. v. 15. Prophetam vobis Deus
excitabit, ex fratribus vestris, ut me, hunc audietis.
Cum alia etiam ratione constare possit, hunc nostrū
his verbi. Messiam indigitari, vel ex Apostoli autori-
tate certi esse possemus, qui diserte hanc Moisis pro-
missionem CHRISTO applicat, & in eo completam af-
firmat, Act 3 22. Prophetarum scripta ingressi nihil
frequētius deprehendimus, nihil facilius, quā saluta-
rem nativitatem promissi Messix, adeo ut putidum,
videatur citandis locis paginam implere, Unicū ta-
ceri non potest, quod, ut promissio facta est toti po-
pulo: ita peculiariter facta est populi illius Regi, &
quidē præ ceteris eximio, DAVID: qui eam suis quoq;
Psalms & hymnis insertam posteris tradidit. Unde
factum, ut in Epist. ad Rom. 1. v. 3. & aliis locis, Messias
dicatur natus ex semine Davidis, secundum carnem
ut nimirum eo certius constaret, Messiam exhiberi,
qui promissus esset, ac officio, cui à Deo ante mundū
conditum destinatus sit, vitam & operam ex prædicto
inpendere, nec ulla in re suis partibus deesse. Legis
typos & umbras tacendo præterimus, quæ nihil aliud

voluerunt, nihil aliud egerūt, quam ut pro temporis
ratione & sua natura indicarent, quid rerū promissus
Messias acturus esset, quibus beneficiis populum suū
affecturus, qua ratione regnum suum gesturus, quo id
modo administraturus. Sed his umbris discussis ipsū
Solem orientem spiritualibus fidelis animi oculis,
contueamur. Splendorem ejus orientis indicat pri-
mum, instar cujusdam Luciferi, ante ambulo ejus Ba-
ptistes: qui suam quoq; præstantiam nobis cōmen-
dat, eo primum, quod non sine miraculo sit conce-
ptus, in parentis utero jam Spiritu S. plenus & ab eo
motus, nec sine miraculo natus: deinde quod vitam
egit suo præcursu dignam, sanctimonix plenam, spi-
ritu & robore prophetico Eliæ armatus, neminem
hominem ex omnibus, præter herum suum habeat
majorem. Sed quātūcunq; tandem dignitatis fuerit,
tamen si cum ipso CHRISTO Domino conferatur, di-
gnum se judicat, qui ne quidē fungatur infimi man-
cipij officio, vel corrigiam calceamentorum illius so-
luturus. Solem ipsum ostendit miraculorum divi-
norum plenissima natiuitas, ad quam denunciandā
Virgini, futuræ matri angelus mittitur, non è plebe
unus, verum ex potentioribus: mittitur à Deo ad ho-
minem, causa humani generis, quam gravissimam ac
Deo dignissimam fuisse oportet: neq; n. rei vulgari
ac vili ministrum tantæ dignitatis ab coeli ac terræ
conditore admoveri jus aut fas esset. Modus, qui in
con-

conceptione est, nihil non divinum spirat, adeo ut à
conditu mundi nihil simile gestum fuerit; siquidem
conceptus est à Spiritu S. & ex Virgine natus, quod
natura vere quidem fieri vidit, saum vero ordinem
& nexum causarum superari miraculo professa est
Hæc tanta nati hujus pueri, ante mundi conditum præ-
ordinati, post conditum sæpe & variè promissi, tan-
dem exhibiti, majestas ac dignitas major est, quam ut
humana eam assequi possit oratio vel cogitatio: U-
tamur ergo lingua & voce angelorum ac dicamus,
GLORIA in excelsis DEO, & in terra pax, hominibus bo-
na voluntas. Sed hujus hymni verba posteriora, minime
negligendam nobis occasionem offerunt, pauca
de beneficijs & fructu nascentis Messiaë dictis, adjun-
gendi. Indicat nimirum angelica cantio, nihil ex hoc
negotio deberi gloriæ nec angelis, nec hominibus, sed
universam gloriam deberi bonitati divinæ, quæ no-
bis, quos condidit, miro consilio prospexerit à coelo,
ut intelligamus, illinc nobis proficisci, quicquid ma-
gnificum aut salutiferum obtigerit; In terris nihil al-
liud optandum, quam pacem, quæ peccatis abolitis
nos Deo conciliet, quæ nos mutua charitate conglu-
tinet. Hæc est n. pax, non mundi, sed Dei, quæ exsu-
perat omnem sensum, quæ præponderat universis
mundi felicitatibus. Ea gratis per hunc natum con-
ciliatorem Dei & hominum offertur, non intercedē-
tibus nostris meritis, sed ex propensa in nos benevolenti-

centia divina: cui visum, hae mirabili ratione confu-
lere saluti generis humani. Quid vero nostra ex parte
fit? Hujus boni thesaurus quomodo admittitur, qui-
bus manibus contrectatur, quibus animis accipitur?
Ingratis nimirum, impuris, crudelibus: Gloria, quae
Deo auctori beneficiorum unico tribui debebat, ho-
minibus tribuitur: Quod bene vel geritur, vel gestū
existimatur, humanae potentiae vel sapientiae in puta-
tur. Hinc iste fastus, insolentia, supercilia. Pax vero,
praesertim animis & conscientijs per hunc natū pue-
rum oblata locū vix invenit, minimè quidem apud
honorum, opum, voluptatum captatores. Illi n. hu-
mili & abjecta specie rerum offenduntur. Quae u. in-
quiunt gloria Deo ex casa rustica; ex personis vel i-
gnotis vel contemptis, quales erant Josephus & Ma-
ria; ex pastoribus harmoniam angelicam audientibus
quidem, sed pastoritiam simplicitatem vultu & gestu
profitentibus, nascatur? Quid jam opulenti & potē-
tes, quam pacem in conscientijs, quam lætitiā sen-
tiunt, qui semper torquentur metu vel amittendarū
opum, quas injuria possident, vel periculo servanda-
rum. Non sine causa CHRISTUS nos ter in paupertate
natus, eamq; professus est. Commēdare nobis voluit
non tam usum divitiarum, quam fugam: Earum sci-
licet, quae animos insolentes reddunt, petulantes, cu-
pidos rixarum, contentionum, bellorum, caedum, a-
liarum calamitatum autores. Quarum si exempla
no-

nobis publica decissent, quæ copiosè, imò abundè adsunt: privata nobis paupertatis innoxia & honestæ amorem, parere & admonere possent. Qui n. literas profitemur & otium sectamur, jussu potentum armati in vallo per ministros comparere jubemur: fatin' tuti estis ò cives, his sex vel septem excubitoribus! Quibus res in arctum redactæ sunt, ad indebita, haud scio, annò etiã iniqua tributa coguntur; qui ad studia pacis tractanda vocati sunt, militũ obijciuntur violentiæ & injuriæ, cum patronorum præsidio ab ijs tuti, suam rem agere deberent. Sed apud voluptatum capratores, quem locum in conscientiiis pax inveniat? Bacchi & Veneris orgia celebrari à multis ex juventute nostra, his diebus haud dubiè intelligemus, imò ut jam initia se dederunt, intelligimus, ex tumultu & clamore, quem exercere amant, qui istis interfuerunt: Indicant rixæ, convivia, conflictus insanorum & male feriatorum hominum, qui Marti *Βροσολοίγω, μισιφόνω*, homines perdent; cædibus polluto, quam huic puero CHRISTO, similiores, aliis molestiã & negotium faceffunt, Deum, & magistratum Dei vicariũ offendunt, pacem publicam ac domesticam turbant, conscientiam alienam offendunt, suam ledunt, vulnerant, sauciant, corpus deniq; & animam in pericula exitialia adducta præcipitant. Jam de bonâ voluntate, quæ spes inter homines relicta est? Neminis misereri certum est, quia mei miseret neminem, inquiebat olim senex comicus. Alius ejà, se nemini credere, asserbat; sibi, si quis credere vellet, facturum suo periculo. Hoc hominum genus, quod vel fanior Ethnicus detestetur, *κρυπτόν ἔγχρῳ ἔχει κραδίη, Φαιδρῳ προσενέπει προσηπῳ; γλώσσα δὲ οἱ διχόμυθῳ ἐκ μελαίνης φρενὸς γεγωνῆ*: hastam corde occultam gerunt, hilari vultu salutant, os bilingue ex nigra mente vocem edit. Ex hoc genere, qui sunt, novi à nobis Politici vocantur. O antiqua &

& Christo digna simplicitas. Utinam terra nova novost-
tos Politicos apud se potius videret, quam nostra eos ha-
beret ac periret. Qui n. ita comparati sunt, neq; nomine,
christiano digni neq; cætu habentur, neq; cum Christo
capite hæc membra unquam coalescent. Ista a. sinisteritas
voluntatis, unde tandem in homine existit? certè nec hu-
jus pueri nativitas, nec ab eodem nato exercita caritas, ta-
le quid unquam præ se tulit. Amor humani generis longè
aliud ei suavit. longè nobis aliud suadere debebat exem-
pli pene plusquam divini præsentia & efficacia. Videmus
jacentem in cunis Dei filiū amore generis humani flagran-
tem, pacis autorem, bonæ voluntatis pararium: exemplū
præfens, efficax, divinum, quidni admittimus? Amorem,
pacem, benevolentiam, concordiam quidni exercemus, e-
xemplo, quod omni exceptione majus est, securi: imo &
certi, quod CHRISTI adversarius, odij, belli, malevolentia,
calumnia, adeoq; malorum omnium sator factorq; maxi-
mus, omnes exempli sui sectarios, partim honorum vento
in flatos, opū copia turgidos, voluptatis usu marcidos, pe-
tulantiæ, inobedientiæ, falsimoniæ reos, malæ primū con-
scientiæ tormento in hac vita, supplicio æternæ in altera
maestet. Quod ut natus puer, datus humano generi filius,
Gloriæ in excelsis Deo dandæ, pacis in terra hominibus
conciliandæ, & bonæ inter ipsos voluntatis autor, (malè
ominatis enim verbis in hoc sacro natalitio libenter par-
cimus) avertat, cæteris vero gloriæ divinæ, pacis ac bo-
næ voluntatis cupidis ac Studiosis pacem ac cætera hujus
nativitatis beneficia, largiatur, his diebus præcipuè, reli-
quis vero semper Filium Dei nobis datum ac natum, cujus
natalitia celebramus, ex animo supplices rogabimus. P. P.

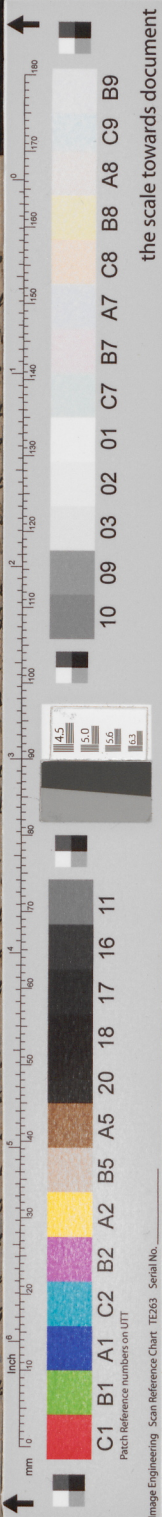
Rostochij die 25. Decembr. Anno 1638. sub

sigillo Rectoratus.

Satyrice, fatua, rustica muliebri (ne
 festiuitate similes nos oblectemus, Deu
 patientis acerbissimum supplicium aug
 ristemus, pietatem, & honestatem la
 Christianos plus quam barbara, Eibni
 turpitudinis ac deformitatis condemne
 flagitium esse putabimus, parvulos, quoe
 dere, proximos, quod leges etiam crea
 Neq; enim hic valebit illud Aristippi
 Ο υς δ' σωφρων ε' δικα
 inq; Bacchanali
 Mens temperata ritē, n
 Perinde quasi a fatore liber sit, qui in
 aquam cadit, non madesiat. Neq; m
 tudo jam vires nacta quemquā excusa
 lum, cuius hac sententia est ad Rom.
 De τῷ ἀϊωνί τῆς ψυχῆς ἀλλὰ μετὰ τὸ
 ροὸς εἰς τὸ εἶς. Ne configuremini secu
 mini per renovationem mentis vestrae,
 sit voluntas DEI bona illa, accepta a
 adhortatione verè Apostolica, verè
 DEUM precor, ut pœnam Bacchan
 cateraq; impietate nostram Academ
 viter adsligente adtractam clementer
 mitiget, atq; ita temperet, ut ne iuxta i
 ἐχθρῷ amicus, & iustus (si quis apud no
 hoste, & injusto pereat. Faciamus, qu
 culcat, abnegemus impietatem, volupt
 tillationes carnis, cor fastu inflatu
 tam, animum amarulentum, deniq;
 conuitiis mendacis sintos deponam

the scale towards document

repetam)
 s, Christi
 elos con
 nos ipso
 ulantiae
 um verò
 at, offen
 ledere;
 ditur.
 t, qui in
 consue
 s Aposto
 quatiē
 unōq; τῷ
 sforme
 eiv, que
 Qua in
 esino, ac
 roribus,
 risq; gra
 paternè
 εἰς τοῦ
 est) cum
 oties in
 rum, ti
 virulen
 no, felle,
 nu, mo
 temq;